

Jaarverslag 2022

Dit jaarverslag is opgesteld door de FVB.
Fotografie: Hans Lebbe, Ires van der Eijk, Ellen Dekker
en Leonie van Vilsteren.

FVB

Fvelingo 253
3524 BN Utrecht
T: (030) 28 00 432

fvb.vaktherapie.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Over de FVB	6
Mission statement	7
Meerjarenbeleidsplan	8
Organisatie van de FVB	9
Samenstelling bestuur	10
Medewerkers FVB-bureau	11
Samenwerkingsverbanden	12
De FVB in uren en euro's	14
Hoogtepunten in 2022	15
FVB werkzaamheden	23
Week van de vaktherapie	24
Cao's	25
Register Vaktherapie	26
Visitatieprogramma.....	27
Klachten	28
Individuele rechtsbijstand	29
Tijdschrift voor vaktherapie	30
Commissies en projectgroepen	31
FVB kennisnetwerken	39
Inzet van vrijwilligers	46

Voorwoord

“Opvallen en Staan” is het richtinggevend kader voor de FVB: BEKEND, ERKEND EN BEWEZEN zijn de pijlers waarop we onze activiteiten stoelen. Vanuit onze missie om vaktherapie bereikbaar en toegankelijk te maken voor iedereen in Nederland die daarbij baat kan hebben. In onze optiek verdienen de vaktherapeutische disciplines structureel een volwaardige plaats in het reguliere zorgaanbod. Dit is ambitieus, maar we geloven oprecht dat doen en ervaren voor heel wat mensen meer oplevert dan praten en pillen.

2022 was een belangrijk jaar om deze ambitie verder handen en voeten te geven. We hebben ons als bestuur ervan vergewist welke personele inzet en ondersteuning we daarbij nodig hebben. Omdat de zorgprofessionals van de vaktherapeutische disciplines vrijwel in elke sector binnen de zorg te vinden zijn, zijn we ook als FVB werkzaam op een breed terrein: GGZ, ouderenzorg, jeugdzorg, ziekenhuiszorg, verstandelijk gehandicaptenzorg enz. De voorzitters van de zeven aangesloten beroepsverenigingen hebben hun achterban ervan weten te overtuigen dat een bredere ondersteuning door meer mensen op het bureau van de FVB op de langere termijn vruchten oplevert voor de erkenning en positionering de vaktherapeutische disciplines. De kosten die hiermee gemoeid zijn worden grotendeels gedragen door de leden van de beroepsverenigingen.

In 2022 vonden de nodige wisselingen plaats op het bureau van de FVB. Met de uitbreiding van de formatie verwachten we een steviger basis te creëren voor zowel ledenservice als beleidsontwikkeling en communicatie/externe profilering. De opbouw van het nieuwe team is medio 2022 gestart met de werving van een nieuwe directeur, als opvolger van Irene Rentenaar. Onder Irene's bezielende leiding is de FVB in 15 jaar geworden wat het nu is, en daar is iedereen haar zeer dankbaar voor. Aanhoudende gezondheidsproblemen noodzaken haar evenwel om een stapje terug te doen. We zijn zeer verheugd dat Ingrid Wiechers vanaf 1 januari 2023 de FVB mee de volgende ontwikkelingsfase in helpt.

In deze fase zal de FVB de blik nadrukkelijk meer naar buiten gaan richten, primair gericht op de doelgroep en verwijzers om te bewerkstelligen dat breed bekend is wat de vaktherapeutische disciplines kunnen brengen. Met een sterke, opvallende externe profilering, via sociale media en andere kanalen, het aangaan van krachtige samenwerkingsverbanden met relevante stakeholders en een ambitieuze onderzoeksagenda die de meerwaarde van de vaktherapeutische behandeling onderbouwt gaan we als samenwerkende beroepsverenigingen voortvarend aan de slag>Ieder die daaraan op welke manier wil bijdrage is daarbij van harte welkom!

Irène Verkuyl,
voorzitter FVB

Over de FVB

We zijn een netwerk van vaktherapeutische beroepsverenigingen. FVB staat voor Federatie Vaktherapeutische Beroepen. Er zijn zeven beroepsverenigingen bij ons aangesloten: de Nederlandse Verenigingen voor/van

- Beeldende Therapie
- Danstherapie
- Dramatherapie
- Muziektherapie
- Psychomotorische Therapie
- Psychomotorische Kindertherapie
- Speltherapeuten

Vaktherapeuten behandelen cliënten met psychosociale problemen of psychiatrische stoornissen. In de behandeling gebruiken ze beeldende, dans-, drama-, spel-, muzikale of psychomotorische interventies op methodische wijze. Vaktherapeuten voeren een eigen praktijk of zijn werkzaam binnen instellingen op het gebied van de somatische en geestelijke gezondheidszorg, de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, justitiële instellingen, het speciaal onderwijs en welzijnsinstellingen. Vaktherapeuten die lid zijn van een bij ons aangesloten beroepsvereniging hebben een erkende opleiding gevolgd op bachelor hbo-niveau of master hbo-of wo-niveau.

Als FVB maken we ons sterk voor een goede positionering van het vak en de vaktherapeutische professionals op landelijk en regionaal/lokaal niveau.

Mission statement

Als FVB staan we voor een gevarieerd aanbod aan therapeutische behandelingen binnen de gezondheidszorg zodat voor elke cliënt in elke fase de best passende behandeling beschikbaar is. Daarom is onze ambitie dat vaktherapie als ervaringsgerichte behandeling structureel deel uitmaakt van het reguliere zorgaanbod in Nederland. Vaktherapie is erop gericht dat elke cliënt een optimaal leven kan leiden waarbij de nadruk ligt op veerkracht, eigen regie en aanpassingsvermogen. Als federatie van beroepsorganisaties vormen we een netwerk van en voor vaktherapeuten. We werken samen met onze leden aan een stevige positie van de vaktherapeut zodat vaktherapie in al zijn vormen toegankelijk is voor iedereen die baat kan hebben bij deze behandeling.

De FVB is het netwerk van de Nederlandse Verenigingen voor Beeldende Therapie, Danstherapie, Dramatherapie, Muziektherapie, Psychomotorische Therapie, Psychomotorische Kindertherapie en Speltherapeuten. Het gaat bij vaktherapie om zowel generalistische als specialistische zorg. Vaktherapeuten behandelen cliënten in geestelijke gezondheidszorg, somatische zorg, jeugdzorg, ouderenzorg, gehandicaptenzorg, verslavingszorg, forensische zorg, revalidatie, (speciaal) onderwijs, vluchtelingen zorg en de medische zorg.

Om ervoor te zorgen dat vaktherapie structureel deel uitmaakt van het behandel aanbod in Nederland is het van belang dat vaktherapie erkend, bekend en bewezen is. Hier ligt een rol voor de FVB. Een uitwerking hiervan is te vinden in het meerjarenbeleidsplan van de FVB voor 2021 tot en met 2025. De FVB zet in op belangenbehartiging, kwaliteitsbevordering en kennisinnovatie om zo haar doelen te bereiken, waar zinvol doen we dit met externe samenwerkingspartners. Om de positie van de vaktherapeut te versterken werkt de FVB aan professionalisering en zetten we erop in dat vaktherapeuten elkaar versterken. Het gaat steeds om vaktherapie in al zijn vormen: de verschillende disciplines, vaktherapie aangeboden door vrijgevestigde vaktherapeuten en via instellingen, generalistische en specialistische zorg.

Meerjarenbeleidsplan

Welke doelen stellen we onszelf voor de komende jaren? Hoe denken we deze doelen te bereiken? En welke concrete acties zijn nodig? De antwoorden op deze vragen zijn te lezen in het meerjarenbeleidsplan van de FVB voor de periode 2021 tot 2025.

Bij het schrijven van het meerjarenbeleidsplan hebben we input gekregen van vaktherapeuten tijdens een aantal regionale sessies en van de cliëntenadviesraad. We zien in het meerjarenbeleidsplan een aantal thema's: Erkend, Bekend, Bewezen, Lobby, Betaling vaktherapie en Stevige, overkoepelende FVB.

Bovenstaande punten zijn concreter uitgewerkt, bijvoorbeeld in doelen zoals

- een stevige positie bij stakeholders,
- bekendheid van vaktherapie bij de opleidingen van toekomstige verwijzers,
- de opgave om een strategische keuze te maken als het gaat om de financiering van vaktherapie,
- workshops voor vaktherapeuten in het kader van professionalisering en
- campagnes om vaktherapie meer bekendheid te geven bij verschillende doelgroepen.

OPVALLEN EN STAAN FVB
FVB meerjaren beleidsplan 2021-2025

Als FVB (Federatie Vaktherapeutische Beroepen) staan we voor een gevarieerd aanbod aan therapeutische behandelingen binnen de gezondheidszorg zodat voor elke cliënt in elke fase de best passende behandeling beschikbaar is. Daarom is onze ambitie dat vaktherapie als ervaringsgerichte behandeling structureel deel uitmaakt van het reguliere zorgaanbod in Nederland.

Vaktherapie is erop gericht dat elke cliënt een optimaal leven kan leiden waarbij de nadruk ligt op werkzucht, eigen regie en aanpassingsvermogen. Als federatie van beroepsorganisaties vormen we een netwerk van en voor vaktherapeuten. We werken samen met onze leden aan een stevige positie van de vaktherapeut zodat vaktherapie in al zijn vormen toegankelijk is voor iedereen die baat kan hebben bij deze behandeling.

★ ERKEND

Stevige positie bij stakeholders

- Stakeholdermanagement en lobby-zaken ontwikkelen
- Project Gemeente module Vaktherapie
- Samenwerking Alms GGZ
- Producten en modules over vaktherapie opgenomen in de (reken)wet, Vrijheid van Commissie Product- en Module Ontwikkeling
- Samenwerking met gelijkgestemde organisaties

★ BEKEND

Naamsbekendheid en positionering

- Campagnes om horen te werken
 - Digitale campagnes via Facebook en op platformen rond gezondheid
 - Beurzen, congressen, symposia
 - Webinars e.d.
 - Filmpjes
 - Storytelling in publicatiekriftdichten
- Werk van de Vaktherapie: vaktherapeuten als ambassadeur
- **Verhaalbaar digitaal** van vaktherapie en vaktherapeuten zelf, op FVB-niveau (www.vaktherapie.nl en zoek-en-vaktherapeut) en op praktijkniveau (digitaal profielform op basis menu)
- Vaktherapeuten zelf als ambassadeur
- Hoogstaar vaktherapie en lectoren inzetten
- Payoff en **hashtagupdate** voor vaktherapie

Opleidingen voor toekomstige verwijzers

- **Casecolleges** door vaktherapeuten (met cliënten)

Werk van de Vaktherapie: vaktherapeuten als ambassadeur

Verhaalbaar digitaal van vaktherapie en vaktherapeuten zelf, op FVB-niveau (www.vaktherapie.nl en zoek-en-vaktherapeut) en op praktijkniveau (digitaal profielform op basis menu)

Vaktherapeuten zelf als ambassadeur

Hoogstaar vaktherapie en lectoren inzetten

Payoff en hashtagupdate voor vaktherapie

★ BEWEZEN

Evidentie/onderzoek en het uitdragen hiervan

- Samenwerking met opleidingen en kenniscentra
- In kaart brengen welke **onderzoek** gewenst is om **strategisch** in te zetten. Denk aan onderzoek naar kosten-effectiviteit van vaktherapie en onderzoek door andere beroeps groepen dan vaktherapeuten.
- **Strategische Onderzoeksgroep** uitvoeren

★ LOBBY

Stevig vaktherapeuten én goed herkenbaar en herkenbaar voor vaktherapie zijn.

Professionalisering

- Workshops

Faciliteren

- Materialen
- Zaken op expertise

★ BETALING VAKTHERAPIE

Minimale financiële drempels bij de toegang tot vaktherapie

- Vaktherapie is goed gepositioneerd in het **zorgstelselmodel** (GGZ) (Zw)
- Vaktherapie wordt **breed vergoed** als paramedische zorg. Ook als eerstelijns zorg. Financiering via pgb's, jeugdzorg, huisartsen.

★ STEVIGE, OVERKOEPELENDE FVB

Professionalisering verenigingen en FVB

- **Scaling** bestuursleden
- **Coördinerend traject:** hoe zetten we een professionele organisatie neer?

Ledenbinding

- **Gezicht geven** aan FVB
 - Helder!
 - Ook via FVB-commissies en -werkgroepen
 - Foto's website en mail
- **FVB-congres** 2021 en 2023 en 2025
- **Ontmoeten** van vaktherapeuten
 - Via meetmomenten
- **Meerwaarde lidmaatschap**
 - het verhaal vertellen (infographics, filmpjes, fact sheets)

Toetreding passende verenigingen

Samenwerking andere koepels/verenigingen

Continuïteit FVB-bureau

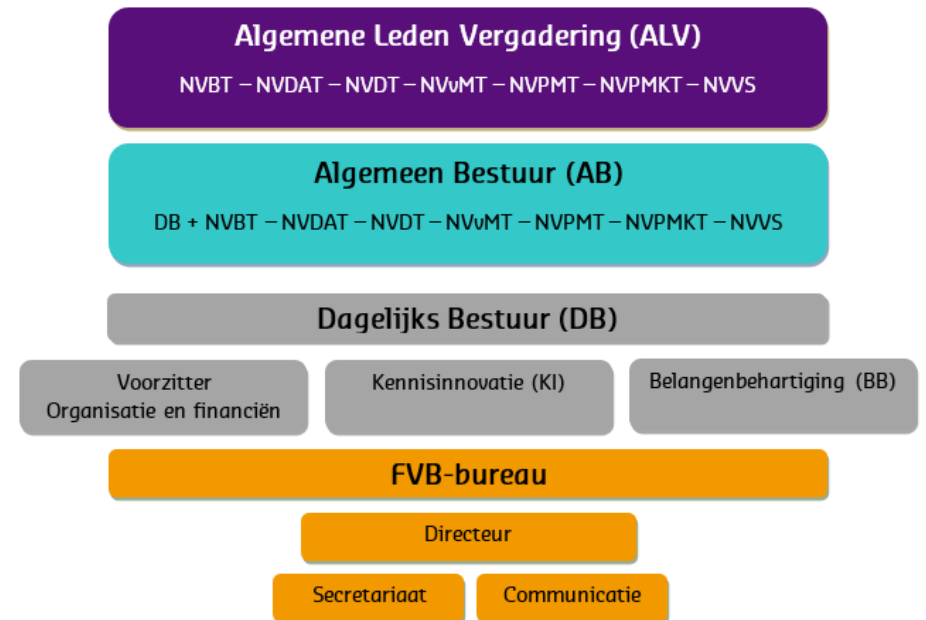
- Opleiding **directeur**
- **Kwaliteit en werkloos:** mogelijkheden onderzoeken van uitbreiding, samenwerking andere beroepsorganisaties

Organisatie van de FVB

Het Algemeen Bestuur (AB) van de FVB bestuurt op afstand. Het AB bestaat uit de voorzitters van de lidverenigingen, aangevuld met een drietal deskundige leden. Deze leden zijn op persoonlijke titel benoemd en hebben als werkgebied respectievelijk Organisatie, personeel en financiën, Kennisinnovatie en Belangenbehartiging. Dit drietal vormt het Dagelijks Bestuur (DB) van de FVB. Het FVB-bestuur draagt de DB-leden voor. De Algemene Vergadering (AV) benoemt ze.

In de Algemene Vergadering heeft elke lidvereniging een zetel. Het AB en het DB nemen besluiten in principe op basis van consensus. Bij stemmingen wordt besloten met een gewogen stemverhouding. Deze is gebaseerd op het ledenaantal van de lidverenigingen.

Het federatiebeleid wordt vastgesteld in de AV via beleids- en jaarplannen. Het FVB-bureau bereidt deze plannen voor en het AB keurt ze goed. De directeur van het FVB-bureau zorgt voor uitvoering van het beleid op basis van de vastgestelde beleids- en jaarplannen. Het bureau zorgt voor de beleidsvoorbereiding, coördinatie en samen met het DB voor de externe vertegenwoordiging van de FVB. Waar nodig worden de verenigingen geraadpleegd en worden commissies of werkgroepen ingesteld voor specifieke onderwerpen. De directeur is ambtelijk secretaris van het AB en DB en is aanwezig bij alle vergaderingen van het AB en DB.

Samenstelling bestuur

Het Dagelijks Bestuur van de FVB wordt gevormd door de voorzitter, kennisinnovator en belangenbehartiger van de FVB. De voorzitter is bestuurlijk verantwoordelijk voor organisatie, personeel en financiën en algemene bestuurlijke zaken. Hij zit bovendien het Algemeen Bestuur voor.

De kennisinnovator onderhoudt contacten met de voorzitters van bestuurscommissies en de portefeuillehouders kennisinnovatie van de lidverenigingen. Hij is verantwoordelijk voor de uitvoering van het meerjarenbeleidsplan op gebied van kennisinnovatie, de participatie van de FVB in de ontwikkeling van zorgprogramma's en MDR's (multidisciplinaire richtlijnen) en contacten met opleidingscentra.

De belangenbehartiger is verantwoordelijk voor de profilering en positionering van vaktherapie en de vaktherapeut, het verbeteren van vergoedingen voor vaktherapie en de klachtenprocedure. Ook onderhoudt hij contacten met relevante partijen en de FWG (functiewaarderingsstelsel gezondheidszorg).

De samenstelling van het Algemeen Bestuur van de FVB zag er in 2022 als volgt uit:

- Voorzitter: Irène Verkuyl
- Kennisinnovatie: Martina de Witte (vanaf 1 februari)
- Belangenbehartiging: Tereña Dors

- Namens NVBT: Martine de Ruyter (a.i.)
- Namens NVDAT: Chantal van Elswijk
- Namens NVDT: vacature, Roos Rutten (secretaris heeft waargenomen)
- Namens NVvMT: Laurien Hakvoort
- Namens NVPMT: Pim Hoek
- Namens NVPMT: Sjoerdje van de Manacker
- Namens NVVS: Sanne de Theije

FVB-bureau

In 2022 hebben wij op het secretariaat afscheid genomen van Leonie Bosklopper, Aukje Keijser en Angelique Clossen.

In september 2022 hebben we ook afscheid genomen van Hennie Zoontjes, manager externe betrekkingen.

Het secretariaat werd in 2022 ondersteund door Jasper Heuer en Jedidja Marsman van het studentenuitzendbureau (8 uur).

Bij het FVB-bureau en het Register Vaktherapie zijn de volgende mensen werkzaam geweest in 2022:

- Directeur: Irene Rentenaar
- Secretariaat: Leonie Bosklopper, Aukje Keijser, Angelique Clossen, Tineke van Dijk, Jasper Heuer
- Register Vaktherapie: Manon van Leeuwen
- Communicatie: Susanne van der Lugt, Jedidja Marsman en stagiaires Hans Jansen, Sanne Verhoef en Sterre Dronkers
- Manager Externe Betrekkingen: Hennie Zoontjes

Samenwerkingsverbanden

Als FVB werken we op verschillende gebieden met diverse partijen samen om zo onze doelen te bereiken. Soms gaat het om tijdelijke samenwerking gerelateerd aan een bepaalde ontwikkeling, soms om langdurige samenwerking. Hier vind je een aantal van de belangrijkste samenwerkingsverbanden waar de FVB aan deelneemt.

Federatie Beroepsorganisaties in de Zorg (FBZ)

We zijn lid van de vakbond FBZ. De FBZ onderhandelt namens de aangesloten beroepsorganisaties in de zorg voor de cao's Ziekenhuizen, Gehandicaptenzorg, Verpleeg-, verzorgingshuizen en thuiszorg, Geestelijke gezondheidszorg, Jeugdzorg, Gezondheidscentra, Universitaire Medische Centra en Nederlandse Universiteiten. Ook onderhandelt de FBZ over sociale plannen bij reorganisaties. De FBZ informeert cao-leden van de bij de FVB aangesloten beroepsverenigingen over de onderhandelingen. Deze leden mogen ook stemmen over het onderhandelingsresultaat.

Register Schematherapie

Vanaf december 2014 is het Register Schematherapie geopend voor vaktherapeuten. Vaktherapeuten kunnen toetreden onder de titel 'schematherapeutisch werker'. Er is een reglement opgesteld met duidelijke eisen waaraan vaktherapeuten dienen te voldoen op het gebied van cursussen, supervisie en intervisie.

Samenwerkende beroepsverenigingen

We werken samen met andere beroepsverenigingen binnen het programma Zorg voor de Jeugd. Op deze manier krijgt de professional (en dus ook de vaktherapeut) een stem in dit programma.

Landelijk Overleg Opleidingen Vaktherapeutische Beroepen (LOO VTB)

Sinds 2014 maken alle erkende opleidingen vaktherapeutische beroepen (met uitzondering van de VU/PMT) deel uit van het LOO VTB. Ook wij zijn sinds 2014 lid hiervan. Alle hbo-instellingen zijn lid van de branchevereniging de Vereniging Hogescholen. Deze vereniging is georganiseerd via de sectoren Economie, Gezondheidszorg, Kunst, Landbouw, Pedagogisch, Sociaal Agogisch en Techniek. Per sector is er een Sectoraal Adviescollege dat het bestuur van de Vereniging adviseert over onderwijszaken die spelen in die sector. Binnen de sectoren is er per opleidingscluster weer een Landelijk Overleg Opleidingen. Het LOO VTB is hierin uniek, omdat dit opleidingen verenigt over meerdere sectoren (gezondheid, kunst en sociaal agogisch).

Alliantie kwaliteit GGZ (Akwa)

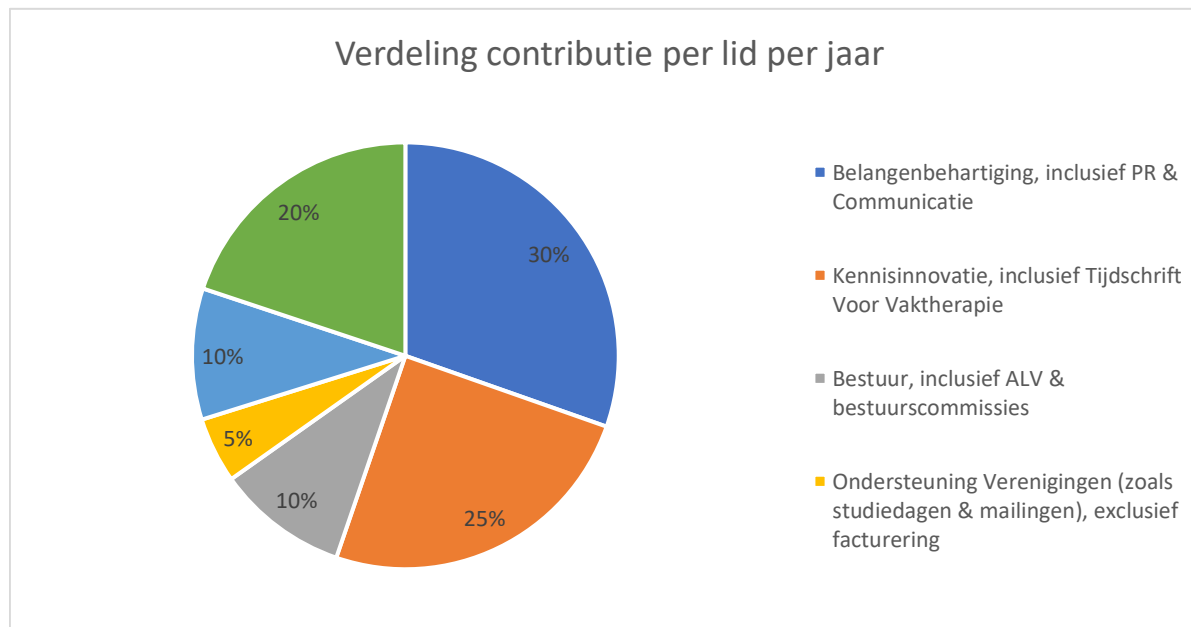
Wij zijn lid van de Akwa GGZ, een samenwerkingsverband dat begin 2018 is opgericht. Akwa GGZ zet in op kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid van de geestelijke gezondheidszorg. In de alliantie werken vertegenwoordigers van patiënten- en beroepsverenigingen en brancheorganisaties uit de ggz samen. Dat doen ze met de (door)ontwikkeling en ondersteuning van de implementatie van kwaliteitsstandaarden en kwaliteitsregistraties (onder andere ROM). Cliënten, hun naasten en professionals hebben hierbij de regie. Bij de uitvoering zijn ook zorgaanbieders en financiers betrokken. De FVB is ook lid van de Kwaliteitsraad Akwa GGZ.

Kijk voor meer informatie op <https://fvb.vaktherapie.nl/over-de-fvb/samenwerkingsverbanden>.

De FVB in uren en euro's

De FVB-medewerkers samen vormden samen eind 2022 in totaal 3,4 fte. Dit zijn de medewerkers op het FVB-bureau, inclusief de medewerker van Register Vaktherapie die per 1 oktober 2022 is overgenomen van ZonderZorg. De ledenadministratie en ledenservice zijn hierbij niet meegeteld. Zij zijn sinds juni 2022 bij het verenigingsbureau MOS BV in Nijkerk ondergebracht.

Het totaal van de FVB-begroting voor 2022 bedraagt € 966.745,-. Dit bedrag is inclusief de begroting voor het Register Vaktherapie. Dit komt neer op € 182,- per gewogen lid, als volgt verdeeld over de verschillende activiteiten:

Hoogtepunten in 2022

FVB in gesprek met het Zilveren Kruis

Zorgverzekeraar Zilveren Kruis heeft per 1 januari 2022 de psychosociale zorg voor de jeugd uit de aanvullende verzekering geschrapt. Als FVB hebben we de zorgverzekeraar hierover een brandbief gestuurd: een deel van de jeugd zal door de beslissing van het Zilveren Kruis tussen de wal en het schip vallen. Naar aanleiding van deze brief heeft Zilveren Kruis een overgangsregeling ingesteld die tot 1 juli 2022 geldt.

In hun reactie aan de FVB geeft Zilveren Kruis aan dat de zorgverzekeraar: “De waarde van (integratieve) kinder- en jongerentherapie voor de gezondheid en het welzijn van kinderen niet ter discussie stelt. Voor wat betreft psychosociale zorg voor kinderen tot 18 jaar hoort dat bij de Jeugdwet.” Als FVB vonden wij dit tegenvoorstel onvoldoende en daarom vond er nog een gesprek met Zilveren Kruis plaats.

Uit dit gesprek blijkt dat Zilveren Kruis onderkent dat een gedeelte van de jeugd tussen de wal en het schip valt. De zorgverzekeraar vindt dat de oplossing bij één loket ligt: de gemeente. Psychosociale jeugdhulp ziet Zilveren Kruis niet meer voor zich met een vergoeding vanuit de aanvullende verzekeringen. De financiering van de jeugdhulp hoort niet versnipperd te zijn over diverse loketten voor ouders en hun kinderen, dat is verwarrend. Het is de verantwoordelijkheid van gemeenten om een actievere rol in de preventie te spelen en te zorgen dat ook de niet-geïndiceerde jeugd adequaat wordt opgevangen.

Dit past ook in de preventie op mentale gezondheid waar de overheid steeds meer op inzet. Het Zilveren Kruis ziet hier zeker de toegevoegde waarde van vaktherapie, zeker omdat de beroepsgroep qua beroepscompetenties, beroepsregister en *know how* goed georganiseerd is. We kregen als FVB hiervoor nadrukkelijk de complimenten van het Zilveren Kruis. Het Zilveren Kruis is dan ook bereid om mee te denken hoe we de gemeenten het beste kunnen bereiken om vaktherapie nog meer onderdeel te maken van de jeugdhulp in de gemeenten. Bovendien wil Zilveren Kruis verder bekijken hoe vaktherapie op preventief gebied een rol kan spelen op basis van informatie en goede voorbeelden uit de praktijk.

Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugdzorg

Als FVB zijn we aangesloten bij de Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugdzorg (SBJ). Bij het SBJ zijn naast de FVB de volgende organisaties aangesloten:

- Nederlands Instituut van Psychologen (NIP)
- Jeugdartsen Nederland (AJN)
- Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)
- Beroepsvereniging verzorgenden en verpleegkundigen Nederland (V&VN)
- Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV)
- Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK),
- Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW)
- Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen (NVO)
- de Beroepsvereniging voor kinder- en jongerenwerk (BVjong)
- Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen & psychotherapeuten (LVVP)

Doordat de FVB deel is van de Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugdzorg, wordt vaktherapie vertegenwoordigd bij landelijke projecten zoals de Hervormingsagenda Jeugd.

Brief wethouders jeugd

De Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd, waar wij als FVB deel van zijn, hebben een open brief gestuurd aan alle wethouders met de portefeuille jeugd in Nederland. In de brief geven we een aantal concrete suggesties waar de wethouders in de komende jaren op kunnen inzetten.

We geven advies om in te zetten op preventie en vroege signalering, samenwerking tussen domeinen, en goede toegang via gemeenten.

De open brief bevat ook adviezen over passende plekken voor jeugdigen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen en over dekkende tarieven voor kwalitatieve zorg. Als laatste noemen we het verminderen van administratieve lasten voor zorgprofessionals in de jeugd.

Hervormingsagenda Jeugd

Er wordt in 2022-2028 een Hervormingsagenda Jeugd opgezet. De start hiervan is in 2022 gemaakt. Verschillende partijen zitten hierbij aan tafel, onder andere het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugdzorg (waaronder de FVB) en cliëntorganisaties. Samen proberen we de problemen in de jeugdzorg te inventariseren en het hoofd te bieden. De hervormingsagenda is een uitnodiging aan de overheid voor een doorstart van de transformatie van de jeugdhulp.

Deze agenda is nodig omdat op dit moment de jeugdhulp onvoldoende robuust georganiseerd is. Duizenden professionals en vrijwilligers in de jeugdhulp komen niet toe aan de hulp die ze kinderen en gezinnen willen bieden. In de agenda staan inhoudelijke acties en bijbehorende randvoorwaarden centraal die nodig zijn om de jeugdhulp op lange termijn beter te maken.

Vanuit de SBJ zijn we hierbij betrokken.

Zorgprestatie model

Vanaf 2022 geldt een nieuwe bekostiging voor de geestelijke gezondheidszorg en de forensische zorg: het Zorgprestatie model. Met dit nieuwe Zorgprestatie model wordt ook een landelijke veldnorm voor de verschillende beroepen in de ggz en de forensische zorg voorbereid.

Concreet betekent er een lijst van erkende beroepen wordt vastgesteld die consulten mogen declareren. Daarom is het voor vaktherapeuten belangrijk om op de lijst met deze beroepen te komen: op deze manier kunnen we ook in de toekomst erkend blijven. Als FVB hebben we ons de afgelopen tijd hiervoor ingezet en met resultaat: beeldende therapie, dramatherapie, danstherapie, muziektherapie en psychomotorische therapie staan nu op de beroepenlijst. Deze disciplines kunnen dus consulten declareren.

Infographic vaktherapie jeugd en gezin

In 2022 heeft de FVB de infographic vaktherapie jeugd en gezin gepubliceerd. Op deze infographic worden verschillende hulpvragen en situaties geschetst. Op de infographic wordt in de linker kolom de definitie van vaktherapie gegeven, op welke manier vaktherapie kan helpen bij kinderen en jongeren, en informatie over de eventuele vergoeding. Verder laat de infographic zes situaties zien van problematiek bij kinderen en jongeren – en op welke manier vaktherapie per situatie een rol kan spelen.

VAKTHERAPIE VOOR JEUGD & GEZIN

SOORTEN HULPVRAGEN:

Vaktherapie is de overkoepelende naam voor verschillende non-verbale, ervaringsgerichte therapieën: speltherapie, psychomotorische (kinder)therapie, beeldende therapie, dramatherapie, muziektherapie en danstherapie. Niet praten, maar doen en ervaren staan centraal.

Vaktherapie helpt kinderen en jongeren die dreigen vast te lopen in hun ontwikkeling. Vaktherapie is breed inzetbaar: het wordt preventief ingezet, maar ook bij enkelvoudige en complexe problematiek met of zonder diagnose. De vaktherapeut betreft de ouders bij de behandeling. Waar nodig kan de vaktherapeut ook andere professionals bij de behandeling betrekken. Bovendien kan vaktherapie ingezet worden bij kinderen of jongeren die uit een ggz-traject komen.

Vaktherapie helpt als ervaringsgerichte therapie het kind of de jongere bij het verminderen, stabiliseren, behandelen van of leren omgaan met psychosociale of psychiatrische problematiek. Vaktherapie wordt individueel gegeven of in een groep. Ook kan het gaan om gezinstherapie.

Meer weten? Kijk op [vaktherapie.nl](https://fvb.vaktherapie.nl).

VERGOEDING

Vaktherapie via een instelling of een vrijgevestigde therapeut voor een kind of jongere valt in de meeste gevallen onder de jeugdhulp. De gemeente heeft een contract met de instelling of de vrijgevestigde vaktherapeut of de gemeente vergoedt vaktherapie via het persoonsgebonden budget. In sommige gevallen wordt vaktherapie gegeven binnen het (speciaal) onderwijs. Is er geen indicatie, dan valt het niet onder jeugdhulp en zullen ouders zelf moeten betalen.

PREVENTIE GEEN INDICATIE

Men wil voorkomen dat een kind vastloopt. Soms zijn er lichamelijke klachten zoals buikpijn. Het kind heeft geen 'sticker'. De vaktherapie is gericht op preventie. Denk bijvoorbeeld aan faalangst.

Pim is de vader van Luuk van 7. Luuk heeft somberheidsklachten.

"Speltherapie liet zien wat er daadwerkelijk speelde bij onze zoon. Hierdoor begrijpen we ons kind nu veel beter en kunnen we hem bieden wat hij nodig heeft. Onze zoon heeft geen buikpijn meer, trekt zich niet meer terug en kan weer onbevangen genieten."

ENKELVOUDIGE PROBLEMATIEK ZONDER DIAGNOSE

Het kind heeft geen 'sticker', maar er spelen sociaal-emotionele of psychische klachten. De vaktherapie gaat dan over zaken als emotieregulatie, sociale vaardigheden, een pestverleden of ontwikkelingsproblematiek.

Kasper van 15 heeft psychomotorische therapie voor zijn agressieprobleem.

"Door te boksen tegen een bokszak leer ik welke signalen mijn lichaam geeft en wanneer die te maken hebben met spanning en opkomende woede. Ik leer zo hoe ik een woedeaanval kan voorkomen en mijn boosheid op een andere manier kan uiten."

COMPLEXE PROBLEMATIEK ZONDER DIAGNOSE

Niet ieder kind of iedere jongere krijgt een diagnose. Soms spelen er meerdere dingen door elkaar. Denk aan een combinatie van het verlies van een ouder, pleegzorg, een negatief zelfbeeld en de gevolgen van gepest zijn. Het gaat bij vaktherapie dan om behandeling met als uitgangspunt de hulpvraag van de cliënt.

Elvira heeft op veel verschillende plekken gewoond. Ze is nu 13 en woont sinds kort in een pleeggezin.

"Bij dramatherapie bepaal ik wat er gebeurt. Ik ben de baas, ik heb de controle. Dat vind ik fijn."

COMPLEXE PROBLEMATIEK MET DSM-V-DIAGNOSE

Het gaat om meerdere probleemgebieden, bijvoorbeeld depressieve gevoelens, een traumatische ervaring of eetproblemen. Er is een diagnose. Vaktherapie gaat uit van een integrale behandeling.

Yasmin is 16 jaar en seksueel misbruikt. Ze heeft danstherapie gehad.

"Danstherapie confronteert mij met mijn lichaam dat er niet mag zijn van mijzelf. Door mijn gevoelens om te zetten in dans en beweging, leerde ik om ruimte in te nemen en mijzelf te laten horen en zien."

ENKELVOUDIGE PROBLEMATIEK MET DSM-V-DIAGNOSE

Er speelt een DSM-V-stoornis. De vaktherapeut biedt een behandeling gericht op deze stoornis. Het kan bijvoorbeeld gaan om een chronische stoornis zoals ADD of ASS. De vaktherapie richt zich op het stabiliseren en het leren omgaan met de stoornis.

Adila van 15 heeft de diagnose ASS gekregen. Ze heeft muziektherapie.

"Zonder te hoeven praten, kan ik toch communiceren en mezelf uiten. Uiten is voor mij erg moeilijk. Maar door de muziek lukt het me goed. Dat lukt op."

GEZINSTHERAPIE

Soms loopt het tussen gezinsleden niet zo lekker. Of vinden ouders het moeilijk om de regie te houden. Het gezin krijgt gerichte oefeningen en opdrachten van de vaktherapeut. Zo kan een gezin positieve ervaringen opdoen met elkaar of zicht krijgen op de patronen die er zijn.

Vader Jos, moeder Anne en dochter Naomi hadden beeldende therapie na een aantal ingrijpende levensgebeurtenissen.

"De eerste opdracht was: maak samen een berglandschap met een lift en een sneeuwhut. Ieder deed zijn eigen ding, ik was teleurgesteld, we werkten helemaal niet met elkaar samen. Het vierde werkstuk hebben we echt samen gemaakt."

Inventarisatie hbo-opgeleide professionals

In de ggz en andere sectoren werken veel hbo-opgeleide professionals die zich richten op het bevorderen van het psychosociale welzijn van mensen. Deze professionals werken onder veel verschillende namen. Dit kan voor onduidelijkheid zorgen bij cliënten, verwijzers, werkgevers en professionals onderling. Om dit te voorkomen is op initiatief van P3NL een project gestart om de verschillende beroepsgroepen in beeld te brengen. Als FVB hebben we ons ingezet om dit ook specifiek voor de hbo-beroepen te doen.

Het doel was om:

- In kaart te brengen welke (post-)hbo-professionals werkzaam zijn om het psychosociale welzijn van mensen te bevorderen
- Helder te krijgen in hoeverre door de onduidelijkheid in benamingen en taken van deze professionals problemen worden ervaren
- Voor ogen te krijgen op welke manier er eventueel meer duidelijkheid kan worden aangebracht.

Deze verkenning heeft twee eindproducten opgeleverd. Als eerste zijn dertien factsheets gepubliceerd die meer zicht geven op welke (post-) hbo-professionals het biopsychosociale welzijn bevorderen en hoe zij zijn opgeleid. Daarnaast is een plan van aanpak over wat de ambitie precies is bij de verschillende betrokkenen en hoe partijen vanaf 2023 kunnen werken aan het invullen hiervan.

Uiteindelijk biedt dit traject beleidsmakers, werkgevers en de verschillende beroepsgroepen zelf een handvat bij beleidskeuzes en in hun werk. Het is dus belangrijk dat vaktherapie hier onderdeel van uitmaakt. Zo wordt de herkenbaarheid en positionering van hbo-professionals versterkt.

Beschermd beeldmerk

Als FVB kunnen we voorlopig geen aanvraag doen om de GZ-Vaktherapeut op te nemen als beschermde opleidingstitel in Artikel 34 van de Wet BIG. Om deze reden zijn we gaan zoeken naar een alternatief waarmee de vaktherapeut een 'merk' kan voeren dat exclusief door vaktherapeuten met de juiste opleiding en achtergrond te voeren is. Hiermee borgen we de kwaliteit van de beroepsgroep.

Dit bleek mogelijk door de titel 'Register Vaktherapeut' inclusief het beeldmerk te registreren voor merkenrechtbescherming. Dit hebben we ook gedaan voor Register Beeldend therapeut, Register Danstherapeut, Register Dramatherapeut, Register Muziektherapeut, Register Psychomotorisch therapeut en Register Speltherapeut. Door alle ontwikkelingen binnen de psychomotorische kindtherapie is ervoor gekozen op dit moment geen beeldmerk psychomotorisch kindtherapeut aan te vragen.

In 2022 zijn deze beeldmerken goedgekeurd en in gebruik genomen. De beeldmerken mogen alleen gebruikt worden door in het Register Vaktherapie geregistreerde vaktherapeuten.

Kijk voor meer informatie op <https://www.registervaktherapie.nl/registratie/voeren-van-beschermd-merk-register-vaktherapeut>.

Evidence Poule

In 2022 heeft de FVB een start gemaakt met de Evidence Poule. De Evidence Poule bestaat uit vaktherapeuten en onderzoekers die bijdragen aan de vertegenwoordiging van vaktherapie in landelijke richtlijnen, zorgstandaarden en generieke modules.

Vaktherapeuten kunnen participeren door:

- Meelezen van conceptteksten
- Zoeken naar (internationale) wetenschappelijke artikelen
- Delen van praktijkkennis en -ervaringen

Wanneer er een nieuw project start, dan wordt dit binnen de Evidence Poule gecommuniceerd. Vaktherapeuten kunnen vervolgens bepalen of en op welke manier zij deelnemen. De belangrijkste evidentie zal verzameld worden en beschikbaar gesteld worden aan iedereen die aangesloten is bij de Evidence Poule. De FVB hoopt dat hiermee de manier waarop we vaktherapie onderbouwen steeds uniformer en professioneler plaats kan vinden. Zo wordt de positie van vaktherapie in Nederland versterkt.

Kijk voor de factsheets en het plan van aanpak op <https://fvb.vaktherapie.nl/nieuws/evidence-poule-vaktherapie>.

FVB werkzaamheden

Week van de Vaktherapie

Elk jaar organiseert de FVB de Week van de Vaktherapie. Het is belangrijk dat vaktherapie een stevige positie heeft. Op deze manier krijgen we meer voor elkaar. Daarnaast maakt dit de vaktherapeut in loondienst of met een eigen praktijk minder kwetsbaar in moeilijke tijden. De Week van de Vaktherapie helpt om vaktherapie meer bekendheid te geven. Het biedt de vaktherapeut een mooie aanleiding om anderen kennis te laten maken met vaktherapie. Zo zetten we met elkaar vaktherapie op de kaart!

Vanuit de FVB zorgen we voor de nodige faciliteiten om vaktherapeuten te helpen bij het organiseren en promoten van hun activiteit.

In 2022 was het thema van de Week van de Vaktherapie: Prikkel! Dit thema is op verschillende manieren verwerkt door vaktherapeuten in Nederland. Er zijn workshops, voorstellingen en andere activiteiten georganiseerd om mensen kennis te laten maken met vaktherapie. Al met al een geslaagde week! Het was de eerste keer dat de Week van de Vaktherapie met een thema georganiseerd werd.

Kijk voor meer informatie op <https://www.weekvandevaktherapie.nl/>.

Cao's

Als FVB betalen we namens de aangesloten beroepsverenigingen een bijdrage aan vakbond FBZ voor elk lid dat valt onder een van de volgende cao's: Geestelijke gezondheidszorg, Gehandicaptenzorg, Jeugdzorg, Nederlandse Universiteiten, Universitaire Medische Centra, Verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg en Ziekenhuizen. De FBZ voert de cao-onderhandelingen namens ons en onderhandelt bij reorganisaties ook over het sociaal plan.

In totaal gaat het om 1.480 leden en een bedrag van € 25.593,50 . Dit komt op € 1,44 per lid per maand.

Ledenaantallen per cao afgegeven aan FBZ per 1 januari 2022

Instelling	NVBT	NVDAT	NVDT	NVvMT	NVPMKT	NVPMT	NVVS	TOTAAL
Instellingen die vallen onder CAO Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)	214	26	90	69	6	311	29	745
Instellingen die vallen onder CAO Gehandicaptenzorg	48	4	32	47	9	142	51	333
Instellingen die vallen onder CAO Jeugdzorg	14	10	13	8	10	24	17	96
Instellingen die vallen onder CAO Nederlandse Universiteiten	0	0	0	0	0	2	0	2
Instellingen die vallen onder CAO UMC	10	3	1	7	0	23	0	44
Instellingen die vallen onder CAO Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT)	16	6	1	108	1	33	0	165
Instellingen die vallen onder CAO Ziekenhuizen	28	3	7	16	1	35	5	95
Totaal	330	52	144	255	27	570	102	1480

Register Vaktherapie

Vaktherapeuten kunnen zich registreren bij het Register Vaktherapie. Een geregistreerd vaktherapeut voldoet aan hoge eisen op het gebied van werkervaring, nascholing, supervisie en intervisie. Op 1 januari 2022 waren er 2.677 leden ingeschreven in het Register Vaktherapie. In 2022 waren er 434 nieuwe inschrijvingen. De piek in 2021 wordt grotendeels verklaard door de inschrijving van de Nederlandse Vereniging voor Kunstzinnige Therapie (NVKT).

In 2022 heeft de Accreditatiecommissie behandeld:

- 525 aanvragen voor accreditatie van scholing
- 40 aanvragen voor accreditatie publicatie extern
- 62 aanvragen voor accreditatie intervisiegroepen

In 2022 heeft de Beoordelingscommissie behandeld:

- 41 dispensatieaanvragen
- 18 aanvragen accreditatie van supervisors

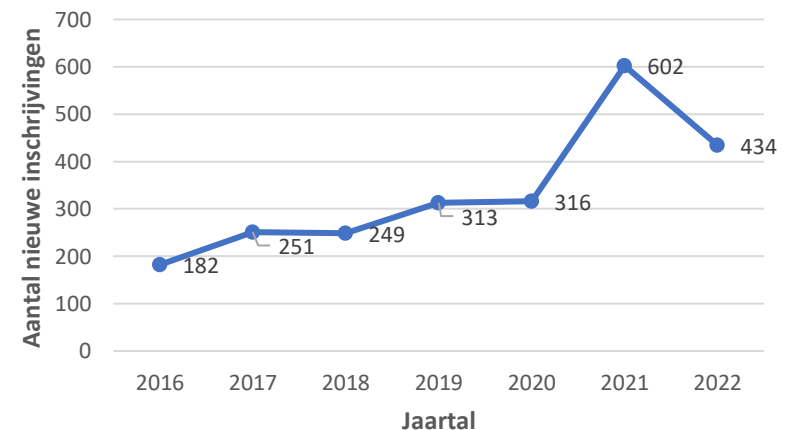
In 2022 zijn door de registratiecommissie behandeld:

- 8 bezwaren tegen besluiten van de accreditatiecommissie of beoordelingscommissie. 7 bezwaren zijn toegekend en 1 is afgewezen.

In 2022 is geen beroep aangetekend tegen uitspraken op bezwaren door de Registratiecommissie.

In de loop van 2022 zijn de aanvragen voor de bescherming van de certificeringsmerken Register Vaktherapeut, Register Beeldend Therapeut, Register Danstherapeut, Register Dramatherapeut, Register Muziektherapeut en Register Psychomotorisch Therapeut goedgekeurd. De merken zijn in september 2022 in gebruik genomen.

De ontwikkeling van het aantal nieuwe inschrijvingen voor registratie in de afgelopen zeven jaar

Visitatieprogramma

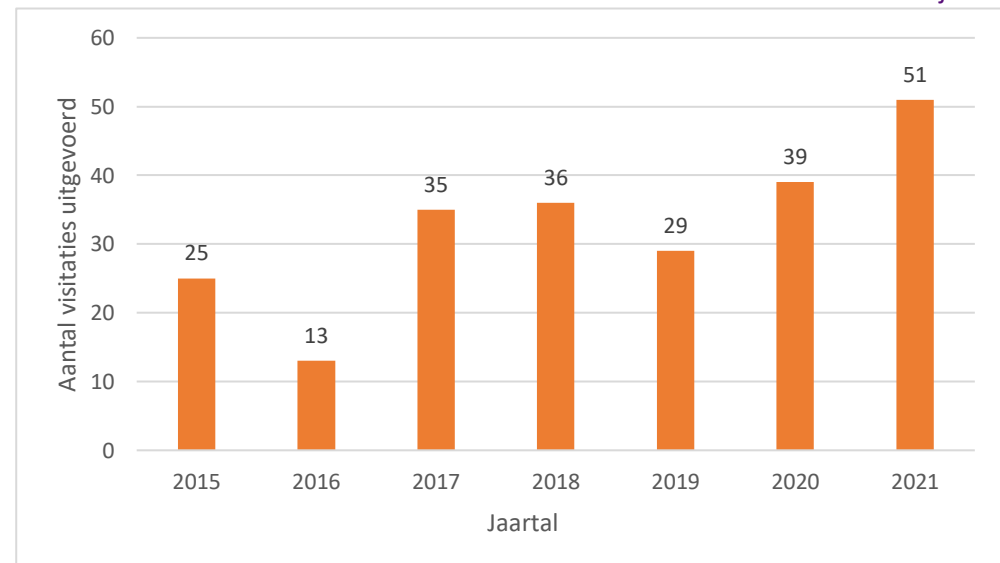
Zorgverzekeraars stellen voorwaarden aan beroepsgroepen waarvan zij zorg vergoeden vanuit de aanvullende verzekering, dus ook aan vaktherapeuten. Een van de voorwaarden is dat de beroepsvereniging een programma van praktijkvisitatie heeft waarin gecontroleerd wordt of de praktijk voldoet aan de wettelijke eisen voor praktijkvoering.

Het doel van een visitatie is zicht krijgen op de sterke en verbeterpunten van de praktijkvoering en het ontvangen van aanknopingspunten voor verbetering van de zorg- en dienstverlening die een vaktherapeut levert. Visitatie is dus een kwaliteitsinstrument.

Het visiteren van de praktijken wordt uitgevoerd door een onafhankelijk visitatiebureau (Visie-tatie). De visitatiecommissie richt zich op aansturing van Visie-tatie en op het verzamelen van en vervolg geven aan (beleids)informatie die uit de visitaties naar voren komt.

In 2022 zijn er door Visie-Tatie 87 visitaties uitgevoerd bij vaktherapeuten.

De ontwikkeling van het aantal visitaties in de afgelopen acht jaar

Klachten

Hoe vervelend ook, het kan voorkomen dat een cliënt ontevreden is over de behandeling van zijn vaktherapeut en een klacht wil indienen. Vaktherapeuten die in loondienst werken, hebben te maken met de klachtenprocedure van de organisatie. Vrijgevestigde vaktherapeuten die lid zijn van een van de aangesloten beroepsverenigingen, kunnen gebruikmaken van de FVB-klachtenregeling als de klacht gaat over geïndiceerde zorg in het kader van de Jeugdwet of geïndiceerde zorg in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. In andere gevallen geldt de Wet Kwaliteit, Klachten en Geschillen Zorg.

De FVB-Klachtencommissie behandelt binnengekomen klachten en bekijkt of de betreffende therapeut zich gehouden heeft aan de Beroepscode of andere normen die op de beroepsuitoefening van toepassing zijn. De commissie kan disciplinaire maatregelen opleggen als de betreffende therapeut zich strijdig met de normen heeft gedragen.

De FVB-Klachtencommissie bestaat uit een voorzitter, een ambtelijk secretaris en twee klachtencommissieleden uit de beroepsverenigingen.

In 2022 is er één klacht ingediend bij de FVB-Klachtencommissie. Deze klacht heeft tot een hoorzitting geleid en was gegrond. In 2021 waren er drie klachten ingediend.

Individuele rechtsbijstand

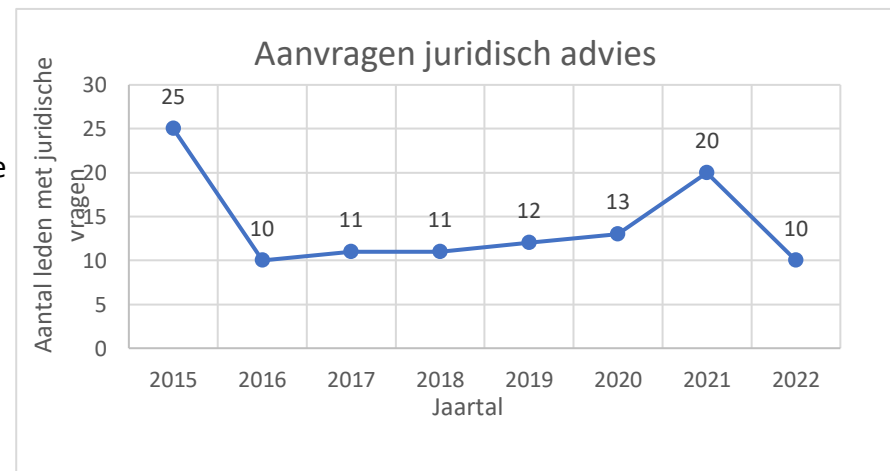
De individuele rechtsbijstand houdt in dat leden van de NVBT, NVDAT, NVDT, NVvMT, NVPMT, NVPMT en NVVS die langer dan een jaar lid zijn, een beroep kunnen doen op dit fonds in geval van arbeidsrechtelijke en praktijkgerichte vragen en conflicten voor zover deze betrekking hebben op de uitoefening van een onder de FVB vallende beroepsuitoefening.

In 2022 hebben tien leden advies gevraagd over problemen in hun werksituatie. Het aantal leden dat advies heeft gevraagd, is de helft lager dan in 2021. Van de tien individuele verzoeken is het merendeel ook in 2022 afgerond. De individuele adviesaanvragen waren zeer divers. Bij een grote instelling voor verpleeg-en verzorgingshuizen vond een reorganisatie plaats waarbij vaktherapeuten boventallig werden verklaard en hun arbeidsovereenkomst door middel van een vaststellingsovereenkomst werd beëindigd. Het advies had hierbij betrekking op de vaststellingsovereenkomst.

Vaktherapeuten in de verpleeg-en verzorgingshuizen hebben blootgestaan aan besmetting met Covid. Sommigen kampen met langdurige klachten en zijn hierdoor arbeidsongeschikt verklaard. Het advies had betrekking op de gevolgen van de arbeidsongeschiktheid op lange termijn.

De overige vragen hadden betrekking op waterschade in de praktijk, het recht op behandeling, vervroegd pensioen en de verdenking van fraude bij een instelling.

Zowel in 2021 als in 2022 werden leden geconfronteerd met slecht betalende werkgevers. Het loon werd te laat of soms helemaal niet meer betaald. Het algemene advies aan vaktherapeuten is om op te trekken met collega's. Als het salaris niet of te laat wordt betaald, dan is er sprake van recht op wettelijke verhoging. De verhoging is een prikkel voor de werkgever om het loon op tijd te betalen.

Tijdschrift voor vaktherapie

Het Tijdschrift voor vaktherapie publiceert artikelen over theorie, onderzoek en praktijk op het gebied van vaktherapie. Het tijdschrift dient in bredere zin voor de verspreiding van kennis over vaktherapie binnen de diverse werkvelden. Op deze manier draagt het Tijdschrift voor vaktherapie bij aan de verdere professionalisering van de vaktherapeutische beroepen.

De redactie begeleidt auteurs van artikelen tijdens het volledige traject van idee tot publicatie. Hierbij is het uitgangspunt om te komen tot een goed geschreven artikel van voldoende kwaliteit voor het Tijdschrift van vaktherapie. Voor de redactie is en blijft het een uitdaging een goed en uitgebalanceerd tijdschrift bij de lezers te brengen. De redactie bestaat uit vrijwilligers.

Het Tijdschrift voor vaktherapie is in 2022 vier keer verschenen. De oplage is gestegen naar 5.000 exemplaren. De vierde editie was zoals ieder jaar een themanummer, met als thema 'Terug naar de kunsten'. Ook dit themanummer was dik, met maar liefst 62 pagina's.

In 2022 hebben in totaal 31 auteurs meegewerkt aan een artikel voor het Tijdschrift voor vaktherapie en zijn er 11 artikelen en 5 'Uit de Praktijk' verhalen verschenen.

Kijk voor meer informatie op <https://fvb.vaktherapie.nl/tijdschrift>.

Commissies en projectgroepen

FVB Cliëntenadviesraad

Begin 2020 is de Cliëntenadviesraad Vaktherapie (CAR) opgericht met als doel om meer input vanuit cliënten te ontvangen bij reguliere activiteiten en projecten. Hierdoor worden activiteiten en projecten versterkt in hun positie. De cliëntenadviesraad fungeert met name als klankbord voor het bestuur en de organisatie, maar wordt ook ingeschakeld wanneer de expertise elders nuttig kan zijn.

De cliëntenadviesraad bestaat uit zeven leden die vaktherapie een warm hart toedragen. Zij zijn alle zeven (ex)-cliënt of een naaste daarvan. De leden zijn

- Wendy van der Meijs
- Paul Ulrich
- Dwayne Meijnckens
- Dorien Jonkers
- Erik Verbart
- Jeroen Zwaal
- Monique Wilmer

Het afgelopen jaar heeft de Cliëntenadviesraad onder andere meegedacht over de sollicitatieprocedure voor de nieuwe directeur, de herziening van de generieke module vaktherapie, is zij aangesloten bij een webinar over de positie van vaktherapie in de jeugdzorg en maakte ze deel uit van de jury van de Vaktherapieprijs. Ook is er beeldmateriaal gemaakt zodat ervaringsverhalen elders kunnen worden ingezet.

Kijk voor meer informatie op

<https://fvb.vaktherapie.nl/over-de-fvb/clientenadviesraad-vaktherapie>.

Jeugdhulp Expertise Team (JET)

Het Jeugdhulp Expertise Team (JET) is in 2019 ontstaan vanuit de wens van vrijgevestigde vaktherapeuten om meer hulp en ondersteuning te krijgen bij het binnen de jeugdhulp vergoed worden door de gemeente van de cliënt. Als FVB hebben we als doel dat de gemeente iedere vrijgevestigde vaktherapeut in de jeugdhulp een kostendekkend tarief vergoed voor cliënten die recht hebben op een individuele voorziening. Om dit te bereiken ondersteunen we leden door informatie beschikbaar te stellen, het JET op te richten en op landelijk niveau de 'FVB-handreiking voor gemeenten' te publiceren, deelname aan de stuurgroep Zorg voor Jeugd en overleg met de VNG en het Ministerie van VWS.

In de praktijk blijkt dat gemeenten de wet- en regelgeving niet altijd op de juiste manier toepassen waardoor het voor vaktherapeuten soms moeilijk is om voet aan de grond te krijgen. Met JET ondersteunen we leden om de gewenste verbeteringen in de jeugdhulp in hun eigen regio tot stand te brengen.

De FVB heeft op de website allereerst voor leden een Jeugdhulp Informatie Pakket (JIP) samengesteld. Dit pakket ondersteunt vrijgevestigde vaktherapeuten bij het verkrijgen van een contract bij de gemeente voor het leveren van jeugdhulp of het werken op basis van een jeugdwet-pgb. Het JIP biedt informatie over de gemeente, aanbestedingen, het pgb, vergoedingen en tariefstelling, het Kwaliteitskader Jeugd en de Jeugdwet, het SKJ, kwaliteitsborging en het Register Vaktherapie, bezwaar, juridische mogelijkheden bij afwijzing of te lage tarieven binnen het pgb. Hoewel er in het JIP veel informatie te vinden is, is het soms lastig om de informatie uit het JIP effectief in te zetten. Als er meer informatie en meedenken gewenst is, kan een vaktherapeut het Jeugdhulp Expertise Team hiervoor vragen.

In 2022 kwamen er bij de FVB en het JET minder vragen binnen dan in 2021. Er is geen gebruik gemaakt van het JET zoals bedoeld, dit resulteerde in aanvragen waarvoor leden een factuur gekregen hebben. Er zijn enkele vragen gesteld, maar wanneer bleek dat bij uitgebreider meedenken een vergoeding gevraagd wordt, kwam er geen vervolg. Leden ervaren de kosten als een drempel en gaan eerst zelf met collega's binnen de regio aan de slag. De vragen hebben wel geleid tot actief contact tussen de FVB en Sociaal Domein Friesland ter ondersteuning van de vrijgevestigde vaktherapeuten daar.

De vragen gaan inmiddels meer over de aanbestedingen en daarin gestelde eisen en minder over werken op Jeugdwet-PGB. Er lijken ook minder vragen te komen omdat de vrijgevestigde vaktherapeuten die jeugdhulp via de gemeente willen bieden inmiddels weten hoe ze dat in hun regio voor elkaar kunnen krijgen. Daarnaast zijn er nog steeds vaktherapeuten die op zien tegen de 'strijd' met de gemeente en zich vooral richten op particuliere cliënten.

Commissie Loondienst

De centrale taak van de Commissie Loondienst is om FVB-leden bij te staan bij vragen rondom het beschrijven van hun functie in het proces van de functiewaardering.

In 2022 is de Commissie Loondienst heel actief geweest en wisten FVB-leden de commissie steeds makkelijker te vinden. In 2022 zijn ook de gesprekken en onderhandelingen geweest rondom de nieuwe ijkfuncties die voor vaktherapie worden opgesteld. Hier heeft de Commissie Loondienst met een groep actieve leden input voor geleverd. Eind 2023 worden hiervan de resultaten zichtbaar, maar de prognoses zijn gunstig.

Hieronder een aantal cijfers van de Commissie Loondienst in 2022:

- Het grootste deel (2/3) van de vragen betreft ondersteuning in een functiewaarderingstraject.
- 1/3 van de vragen zijn vragen rondom cao-kwesties en vragen over of 'hoe de organisatie hier mee omgaat' wel correct is. Daarnaast waren er dit jaar veel vragen rondom de AGB-code.
- In totaal zijn er 107 individuele vragen afgehandeld.
- Achter de schermen wordt er nog steeds aandacht besteed aan de invoering van het Zorgprestatie-model en worden de gevolgen ervan zichtbaar gemaakt en besproken met de NZA.

Kijk voor meer informatie op

<https://fvb.vaktherapie.nl/belangenbehartiging/commissie-loondienst>.

Vrijgevestigde Vaktherapeuten (VVT)

De Commissie Vrijgevestigde Vaktherapeuten (VVT) behartigt de belangen van vaktherapeuten met een eigen praktijk. Zij wil de binding tussen vrijgevestigde vaktherapeuten in verschillende regio's en in heel Nederland bevorderen en versterken. Door samen op te trekken in het werkveld, houden we vaktherapeuten in beeld in het zorglandschap. Het uitwisselen van kennis, op de hoogte zijn van wet- en regelgeving en het kennen van de eigen regio dragen eraan bij dat vaktherapeuten kwalitatief hoogwaardige zorg kunnen blijven leveren.

De commissie onderhoudt een Facebook-groep waarin vrijgevestigde vaktherapeuten elkaar ontmoeten en vragen kunnen stellen. Daarnaast verstuurt de commissie nieuwsbrieven en organiseert zij jaarlijks een studiedag voor vrijgevestigde vaktherapeuten.

In 2022 zijn er meerdere wisselingen van leden van commissie geweest en daarnaast een aantal leden gestopt zonder dat er vervanging gevonden is. Hierdoor is het in 2022 niet gelukt om alle taken en plannen te kunnen uitvoeren.

Kijk voor meer informatie op

<https://fvb.vaktherapie.nl/belangenbehartiging/vrijgevestigde-vaktherapeuten>.

Commissie Product- en Moduleontwikkeling

De Commissie Product- en Module Ontwikkeling (CPMO) ontwikkelt visie en beleid over vaktherapeutische interventiebeschrijvingen. Dit doet de commissie in het kader van kennis- en kwaliteitsontwikkeling, professionalisering en positionering van de vaktherapeutische beroepen. CPMO biedt ondersteuning aan en adviseert bij het ontwikkelen en beschrijven van vaktherapeutische interventies (producten en modules) met als doel de interventiebeschrijvingen te kunnen publiceren in de Databank Vaktherapie, toegankelijk voor geïnteresseerden.

De CPMO bestond in 2022 uit twee commissieleden (muziek en beeldend) en kreeg versterking van een lid van de feedbackcirkel. De feedbackcirkel bestond uit vijf leden.

De begeleiding van auteurs in het ontwikkeltraject vraagt om specifieke expertise. Eind 2021 heeft het voorstel 'CPMO nieuwe stijl', ten aanzien van inzet CPMO met betrekking tot borging van kennis, de beroepsverenigingen en het Algemeen Bestuur van de FVB gefiatteerd. De kern van dit nieuwe plan was dat de CPMO zich vanaf 2022 enkel zal toeleggen op het begeleiden van georganiseerde schrijftrajecten in directe samenwerking met de verschillende vaktherapeutische beroepsverenigingen. In augustus 2022 werd de werving voor het begeleide schrijftraject 2023-2024 in gang gezet met de deadline voor inschrijving op eind december 2022. Met de instemming van dit plan is de begeleiding van individuele schrijftrajecten, waarbij een auteur of auteurs op eigen initiatief interventies aanmelden bij de CPMO, komen te vervallen. Auteurs die zich op eigen initiatief aanmelden met de aanvraag voor een individueel feedbacktraject worden nu doorverwezen naar de betreffende beroepsverenigingen.

In 2022 is dit plan verder beschreven in concrete acties en stappen en uitgerold. Er werd een tijdspad ontwikkeld met stappen en actiepunten.

In 2022 hield de CPMO zich ook bezig met de interventies die nog in traject zijn. Er waren in december 2022 drie interventies in ontwikkeling, waarvan twee op de drempel van publicatie.

Projectgroep GMVT / Akwa GGZ

De Generieke Module Vaktherapie (GMVT) is een kwaliteitsstandaard bij Akwa GGz. Deze beschrijft goede vaktherapeutische zorg in de ggz, vanuit het perspectief van de cliënt. De eerste versie van de GMVT is vastgesteld in 2017. Periodiek worden de zorgstandaarden herzien en in 2022 heeft Akwa GGZ het verzoek tot vervroegde herziening van de GMVT goedgekeurd.

De Projectgroep GMVT heeft onder begeleiding van een externe coördinator gewerkt met vertegenwoordigers vanuit alle verenigingen aangesloten bij de FVB. In aanloop naar de herziening door middel van achterbanraadplegingen onder vaktherapeuten en cliënten, werkgroepen en in samenwerking met de lectoren en besturen van de verschillende verenigingen hebben zij aan diverse documenten gewerkt. Deze zijn voortgekomen uit vragen uit het onderhoudsplan dat met de GMVT was opgeleverd. Dit is ook de basis voor de herziening is geweest.

De FVB heeft een schrijfgroep samengesteld, die de input van de GMVT projectgroep heeft meegenomen in de herziene GMVT. De schrijfgroep bestaat uit Patric Driessen, Lenette Raaijmakers, Annemarie Abbing en Esther Bever (schrijver) en is in 2022 gestart onder leiding van Janneke Kramer van Akwa GGz.

Enkele belangrijke veranderingen in de nieuwe versie van de GMVT zijn:

- toevoegingen met betrekking tot vaktherapie bij kind en jeugd en bij ouderen,
- een verruiming van zeven transdiagnostische factoren naar een breder transdiagnostisch perspectief
- het actualiseren van informatie over onder andere cliëntperspectief, theoretisch kader, visie op herstel, stand van zaken met betrekking tot evidentie

In de loop van 2023 zal de herziene tekst in concept gereed zijn en zal dit gefaseerd ter feedback worden voorgelegd aan een onafhankelijke begeleidingscommissie.

Zorgstandaarden

Om de kwaliteit van de hulp aan kwetsbare groepen te borgen, ontwikkelen kennisinstituten richtlijnen en standaarden en richten zij databanken in van effectieve interventies. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) werkt samen met het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ), het Kenniscentrum Sport, MOVISIE Landelijk Kennisinstituut Sociale Vraagstukken, Trimbos-instituut en Vilans. Samen beoordelen ze interventies volgens eenduidige criteria en streven ze naar kwaliteitsverbetering in alle betrokken werkvelden. Akwa GGZ stelt ook zorgstandaarden en generieke modules op. Hierin werken cliënten en naasten, zorgprofessionals, zorgaanbieders en zorgverzekeraars samen in hun streven naar goede, toegankelijke en betaalbare geestelijke gezondheidszorg.

Voor de positionering van vaktherapie vindt de FVB het van groot belang dat vaktherapie wordt vertegenwoordigd in de werkgroepen die deze richtlijnen en zorgstandaarden opstellen. In 2022 heeft de FVB geparticipeerd in de volgende multidisciplinaire richtlijnen (MDR), Zorgstandaarden (ZS) en Generieke Modules (GM):

Afgerond	Gestart	Eerder gestart, maar nog niet afgerond
MDR Psychosespectrum	GM Ehealth	MDR Depressie (MT en PMT)
MDR Stoornissen in het gebruik van alcohol	GM Zingeving, spiritualiteit en psychische hulpverlening	MDR Psychotrauma
MDR Persoonlijkheidsstoornissen	GM Vaktherapie	
ZS Aanpassingsstoornissen (herziening)	GM Lijfstijl	
	GM Diagnostiek	
	MDR Autisme spectrum stoornissen (ASS) Jeugd	

FVB kennisnetwerken

De FVB kennisnetwerken zijn multidisciplinaire werkveldgroepen binnen de vaktherapie. In deze netwerken verenigen vaktherapeuten van verschillende disciplines zich rondom een bepaald thema. Binnen deze netwerken staat het uitwisselen van kennis centraal. Als FVB ondersteunen we deze kennisnetwerken. Hierdoor ontwikkelen steeds meer vaktherapeutische disciplines specifieke kennis over een bepaalde doelgroep, diagnose of bepaald kennisgebied. Op deze manier krijgen de vaktherapeutische interventies meer lading en een positie in de praktijk. Contacten met de lectoraten in de vaktherapie zijn hierbij natuurlijk onmisbaar.

Naast het ontwikkelen van specifieke kennis, stimuleren we als FVB ook de samenwerking van kennisnetwerken met stichtingen, maatschappelijke instellingen en specialisten van andere (niet-vaktherapeutische) disciplines. Wanneer vaktherapie onderdeel gaat uitmaken van brede samenwerkingsverbanden, zullen we als FVB een meer vanzelfsprekende positie kunnen innemen voor vaktherapie en zijn vaktherapeutische disciplines meer en meer onlosmakelijk verbonden met andere disciplines en partijen.

De FVB bevatte in 2022 vijf verschillende kennisnetwerken:

- FVB kennisnetwerk Oncologie
- FVB kennisnetwerk Affectregulerende Vaktherapie
- FVB kennisnetwerk Nieuwkomers
- FVB kennisnetwerk Vaktherapie-Antroposofisch Geïnspireerd
- FVB kennisnetwerk Kind & Jeugd

FVB kennisnetwerk Oncologie

Het FVB kennisnetwerk Oncologie zet zich in om vaktherapie een stevige bedding te geven in de reguliere, oncologische zorg.

In 2022 heeft het FVB kennisnetwerk zijn netwerk uitgebreid door contact te leggen met het KWF Kankerbestrijding, Bedrijfsarts Consulent Oncologie (BACO) en het lectoraat Oncologische Zorg in Den Haag.

Er zijn twee bijeenkomsten georganiseerd: een online bijeenkomst in januari met als thema 'Bewust richting rust' en een fysieke bijeenkomst in oktober met een teken- en psychotherapeut over positieve gezondheid en het traject voor mensen met en na kanker.

Het 'Adolescents and Young Adults met kanker-symposium kon niet plaatsvinden, daar is het kennisnetwerk dan ook niet aanwezig geweest. Het was wel aanwezig bij het Nederlandse Vereniging voor Psychosociale Oncologie-congres in maart, evenals het symposium 'Optimale voeding bij kanker – hoe regelen we dat?' van Proscop in juni.

Door benadering van afstudeercoördinatoren en kennisinnovatoren van de FVB en het lectoraat KenVak zijn verschillende afstudeeronderzoeken gestart. Helaas bleken ook een aantal onderzoeken niet bruikbaar of werden ze niet afgerond. Het kennisnetwerk heeft besloten om geen onderzoeksvoorstel in te dienen voor informele zorg in de oncologie in samenwerking met KenVak en de FVB, aangezien de deadlines hiervan helaas niet haalbaar waren.

Het FVB kennisnetwerk is eind 2022 begonnen met heroriëntatie op de richting waarin het kennisnetwerk zich beweegt en de focus van het netwerk. Deze oriëntatie zal in 2023 voortgezet worden.

FVB kennisnetwerk Affectregulerende Vaktherapie

Het FVB kennisnetwerk Affectregulerende Vaktherapie (ArVt) heeft tot doel om de interventie affectregulerende vaktherapie bekend te maken in het werkveld en bij verwijzers en om kennis hierover te delen door middel van trainingen en presentaties. Daarnaast wil het FVB kennisnetwerk het Zorginstituut Nederland (ZiN) en de GGZ Nederland op de hoogte brengen van de interventie.

Het bestuur bestond in 2022 uit acht leden. Naast het bestuur staat een werkgroep waarin elke vaktherapeutische discipline is vertegenwoordigd. Eind 2022 is een verandering van structuur doorgevoerd waarbij taken zijn herverdeeld en het bestuur uit voorzitters van verschillende werkgroepen bestaat. Het FVB kennisnetwerk is als stichting ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. De stichting is nog zoekende naar een goede financiële balans. Er is een penningmeester aangesteld en er wordt een financieel overzicht bijgehouden.

Een aantal activiteiten van het FVB kennisnetwerk ArVt in 2022:

- Het bestuur heeft de ArVt binnen de beeldende therapie theoretisch verdiept en beschreven in het praktijkboek beeldend. De beschreven werkvormen zijn ook uitgewerkt in het theoretische concept. Het ArVt praktijkboek beeldend ligt bij de drukker en wordt begin 2023 uitgegeven.
- Het 'Basisboek Affectregulerende Vaktherapie' is uitgegeven in een tweede druk in januari 2022.
- De 'Updates ArVt' zijn hernoemd naar 'ArVt in de Praktijk'; bijeenkomsten waarin nieuws over ArVt wordt gedeeld en casuïstiek en werkvormen worden besproken. In 2022 vonden deze bijeenkomsten online en fysiek vijf keer plaats. Drie bijeenkomsten werden wegens te weinig deelnemers geannuleerd. Er zijn nieuwe ArVt-intervisiegroepen ingeschreven bij het Register Vaktherapie naar aanleiding van de trainingen.

FVB kennisnetwerk Nieuwkomers

Het FVB kennisnetwerk Nieuwkomers (KNNK) is een landelijk kennisnetwerk rondom vluchtelingen en statushouders. Het is een initiatief van en voor vaktherapeuten die met nieuwkomers (vluchtelingen en statushouders) werken.

Het doel van het FVB kennisnetwerk Nieuwkomers is om kennis en expertise uit te wisselen, te bundelen en samen te werken, zowel onderling met partners die zich sterk maken voor het welzijn van nieuwkomers als met organisaties waar nieuwkomers steeds meer zichtbaar zijn (zorg, onderwijs, overheid).

Naast diverse vaktherapeuten die zich inmiddels hebben aangemeld bij het kennisnetwerk als geïnteresseerde collega of als collega met de bereidheid een bijdrage te leveren op inhoud of organisatie, zijn er diverse organisaties waar contact mee is. Hieronder vallen het Ambulatorium (opleiding psychomotorische therapie) en het lectoraat Bewegen, Gezondheid en Welzijn van Hogeschool Windesheim, KenVak, het lectoraat kennisontwikkeling vaktherapieën van de Hogeschool Zuyd, PHAROS (expertisecentrum gezondheidsverschillen), LOWAN (ondersteuning onderwijs nieuwkomers), Arq Psychotrauma Expert Groep, War Child, Unicef en Save the Children (TeamUp), COA Nederland, GGD Gelderland en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

FVB kennisnetwerk Vaktherapie-Antroposofisch Geïnspireerd

De Nederlandse Vereniging voor Kunstzinnige Therapie op antroposofische grondslag (NVKToag) is sinds 1 juli 2021 aangesloten bij de FVB als FVB kennisnetwerk Vaktherapie-Antroposofisch Geïnspireerd (NVV-AG). De leden van het FVB kennisnetwerk hebben naast hun lidmaatschap van de NVV-AG ook een lidmaatschap bij de beroepsvereniging van hun discipline.

Naast de zaken die bij het besturen van het FVB kennisnetwerk komen kijken, heeft het FVB-kennisnetwerk het BeroepsCompetentieProfiel en het Huishoudelijk Reglement vernieuwd, de veranderingen bij de NVAZ verwerkt en is bovengenoemde integratie verder verwezenlijkt.

Bij de overkoepelende organisatie, de NVAZ, is een aantal zaken aangepast aan de veranderende eisen en de statuten zijn vernieuwd. Om herkenbaar te blijven als antroposofische zorgaanbieders (en zo te zorgen dat de vergoeding uit aanvullende pakketten bij de zorgverzekeraars voor onze cliënten gewaarborgd blijft) heeft de NVV-AG via de NVAZ de correcte kwartaallijsten naar de zorgverzekeraars en Vektis verstuurd.

Bij de ALV's en inspiratiedagen in 2022 is aandacht geweest voor het verder vertrouwd maken van de leden met het Register Vaktherapie, de beroepsverenigingen en het wegwijs maken in waar relevante informatie te vinden is. De website is achter de inlog zo veel mogelijk aangepast aan de nieuwe situatie.

Er is ook een Kring Rond het Bestuur (KRB) gevormd. Deze KRB neemt taken over waardoor het bestuur minder belast wordt en in dit verband kan ook gebrainstormd worden omtrent beleid. Uit de KRB ontstond in 2022 een inspiratiegroep die zich intensief bezighoudt met antroposofisch geïnspireerde bijscholings- (inspiratie)dagen, een van de belangrijkste pijlers van het FVB kennisnetwerk. Er kan teruggekeken worden op mooie dagen die goed bezocht werden (door zowel AG- als reguliere collega's) met achteraf enthousiaste reacties.

FVB kennisnetwerk Kind en Jeugd

Het FVB kennisnetwerk Kind en Jeugd heeft in 2022 veel onderzoek gedaan. Per discipline is verzameld wat er aan onderbouwing ligt gericht op vaktherapie voor kind en jeugd. Aan de hand hiervan is per discipline een overzichtelijk document opgesteld.

Het kennisnetwerk heeft besloten de zeven transdiagnostische factoren iets meer los te laten, maar wel transdiagnostisch te blijven kijken. Er is geïnventariseerd welke kennis er bij verschillende disciplines is omtrent systemisch werken en hoe deze kennis wordt ingezet. Het kennisnetwerk heeft in 2022 ook stappen gemaakt om evidentie in kaart te brengen, zo was het aanwezig op een studiedag in het eerste groot opgezette Nederlandse onderzoek gericht op psychomotorische systeemtherapie.

Het FVB kennisnetwerk Kind en Jeugd was met een grote delegatie aanwezig bij ontmoetingen met hoogleraar klinische psychologie en lector kennisontwikkeling vaktherapie Anna-Eva Prick en psychologiestudenten. Hier is het gezelschap gekomen tot een kennisnetwerk Kind en Jeugd Basecamp, een online ontmoetingsplek waarin relevante symposia evenals onderzoeksvragen een plek vinden.

Om vaktherapie Kind en Jeugd breed meer op de kaart te zetten heeft het FVB kennisnetwerk Kind en Jeugd het mogelijk gemaakt dat kinderpsychiater Roland Verdouw zowel op het ESCAP als het EFCAP heeft kunnen presenteren. Financieel gezien heeft het kennisnetwerk een bedrag overgehouden en neemt dat mee op de begroting voor 2023.

Inzet van vrijwilligers

Heel wat mensen leveren een vrijwillige bijdrage in een commissie, in de redactie van het Tijdschrift voor vaktherapie, in een FVB kennisnetwerk of in een tijdelijke projectgroep of werkgroep. Zonder deze FVB vrijwilligers is het onmogelijk om al het werk te verzetten. Voor ons een reden om hier een apart hoofdstuk aan te wijden. In 2022 hebben 166 mensen zich ingezet voor de FVB. Hieronder wordt dit aantal kort toegelicht. We willen alle vrijwilligers allemaal hartelijk bedanken voor hun inzet in 2022!

Algemeen Bestuur FVB:	7 vrijwilligers	Feedbackcirkel CPMO:	5 vrijwilligers
Dagelijks Bestuur FVB:	3 vrijwilligers	VVT-commissie:	3 vrijwilligers
Visitatiecommissie:	5 vrijwilligers	Kennisnetwerk Nieuwkomers:	2 vrijwilligers
Registratiecommissie:	5 vrijwilligers	Kennisnetwerk Affectregulerende vaktherapie:	8 vrijwilligers
Beoordelingscommissie:	3 vrijwilligers	Kennisnetwerk Oncologie:	3 vrijwilligers
Accreditatiecommissie	7 vrijwilligers	Kennisnetwerk Kind en Jeugd:	3 vrijwilligers
Redactie Tijdschrift voor vaktherapie:	4 vrijwilligers	Kennisnetwerk Vaktherapie-Antroposofisch geïnspireerd:	4 vrijwilligers
Auteurs Tijdschrift voor vaktherapie:	27 vrijwilligers	GMVT projectgroep:	4 vrijwilligers
Meegewerkt aan Tijdschrift voor vaktherapie:	23 vrijwilligers	GM diagnostiek:	vrijwilliger
Redactieraad Tijdschrift voor vaktherapie:	7 vrijwilligers	GM Zingeving, spiritualiteit en psychische hulp:	vrijwilligers
Belangenbehartigers-overleg:	7 vrijwilligers	ZS Aanpassingsstoornissen:	vrijwilliger
Communicatie-overleg:	7 vrijwilligers	ZS Dissociatieve stoornissen:	vrijwilligers
Kascontrolecommissie:	2 vrijwilligers	MDR Angst- en dwangstoornissen:	vrijwilligers
Klachtencommissie:	15 vrijwilligers	MDR Depressie:	vrijwilligers
Cliëntenadviesraad:	7 vrijwilligers	MDR Schizofrenie:	vrijwilligers
Commissie CPMO:	2 vrijwilligers	MDR stoornissen in het gebruik van alcohol:	vrijwilliger
JET-commissie:	6 vrijwilligers	EBRO module ADHD:	vrijwilligers
Loondienstcommissie:	4 vrijwilligers		

Jaarverslag 2022